

РОЗДІЛ 11. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 346.7

УГОДИ ПРО РОЗПОДІЛ ПРОДУКЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

PRODUCTION-SHARING AGREEMENTS: RELEVANT ISSUES

Жуков І.М.,

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

Стаття присвячена аналізу правової природи угод про розподіл продукції. Зазначається, що чітке визначення правової природи таких угод є необхідним для удосконалення системи правового регулювання відносин, пов'язаних з використанням надр.

Ключові слова: правове регулювання, угода про розподіл продукції, спеціальний дозвіл, оператор угоди, інвестор, держава.

Статья посвящена анализу правовой природы соглашения о разделе продукции. Подчеркивается, что четкое определение правовой природы таких соглашений является необходимым для совершенствования системы правового регулирования отношений по использованию недр.

Ключевые слова: правовое регулирование, соглашение о разделе продукции, специальное разрешение, оператор соглашения, инвестор, государство.

This article analyzes the legal nature of production sharing agreements. It is noted that a clear definition of the legal nature of such agreements is necessary to improve the system of legal regulations of relations connected with the use of mineral resources.

Key words: legal regulation, production-sharing agreements, special permission, operator of the agreement, investor, state.

Енергетична сфера є однією з найважливіших і невід'ємних складових економічного комплексу України, хоча залишається найслабшою ланкою національної безпеки нашої держави. На сьогоднішній день питання постачання енергоресурсів в Україну стали не лише проблемою економічною, але і політичною, оскільки для нашої країни характерна недостатня забезпеченість енергоресурсами. За рахунок власного видобутку нафти і газу Україна задовольняє менш 20% потреб країни, ставлячи себе в прямому залежності від імпортних енергоресурсів. Крім того, Україна входить до десятки найбільших імпортерів природного газу у світі [1, с. 8]. Головною ж проблемою імпорту енергоносіїв є те, що основна їхня кількість – 60%, постачається з Росії. Перманентний процес узгодження ціни на російський газ, непрозорість і непередбачуваність політичних рішень приводять до того, що вітчизняна економіка весь час перебуває у стресовому стані, а тема газопостачання постійно залишається вкрай неприємною для українських політиків [2, с. 47]. Більше того, цінова політика основного постачальника блакитного палива робить практично неконкурентоспроможною на світовому ринку всю промислову продукцію, яка виробляється українськими підприємствами. При таких умовах залежність енергетики та економіки країни від зовнішніх поставок є критичною. У цьому випадку, виходячи з міркувань національної безпеки, важливо не лише диверсифікувати джерела постачання енергоресурсів в Україну, а й перейти до інноваційної моделі розвитку національної економіки.

Для збереження енергетичної незалежності необхідно збільшити обсяг капіталовкладень у пошук і розроблення нафтогазових родовищ, що забезпечить добуток власних запасів вуглеводнів, дасть можливість оновити і модернізувати парк бурового і нафтогазопромислового обладнання, увести нові потужності та інтенсифікувати видобуток із існуючих родовищ. Все це можливо лише при диверсифікації джерел інвестиційних ресурсів: державні капітальні вкладення, приватні інвестиції, власні засоби підприємств галузі, інноваційні засоби; поетапне впровадження еколого-економічного механізму природокористування, яке стимулює енерговиробників до зменшення забруднення зовнішнього навколишнього середовища; участь України в міжнародних енергетичних проектах.

Незадовільна ситуація із залученням інвестицій у розвідку і облаштування родовищ нафти та газу була

пов'язана і з нестабільною правовою базою у цій сфері. Впродовж багатьох років єдиною формою взаємовідносин держави із користувачами надрами було надання спеціальних дозволів (ліцензії). Прийняття Закону України «Про угоди про розподіл продукції» від 14 вересня 1999 р. № 1039-XIV [3], у тому числі і чисельної кількості підзаконних актів на його виконання, хоча і впроваджувало нову форму взаємовідносин між державою та інвестором, але не сприяли вирішенню проблеми стабільного правового регулювання. У 2006 році було ухвалено Енергетичну стратегію України до 2030 року [4], але документи, які розроблялись та приймалися після її прийняття, часто не узгоджувалися з нею, а практичні дії держави в енергетичній сфері, часто суперечили її положенням. Крім того, у Стратегії фактично відсутні ефективні механізми її впровадження, належного контролю та відповідальності за їх невиконання. Більш того, Стратегія фактично не передбачає такого розвитку інвестиційних відносин у використанні надр на умовах угод про розподіл продукції (у подальшому – Угода, УРП).

Залучення інвестицій у розробку родовищ, які розташовані на континентальному шельфі, у важкодоступних, неосвоєних регіонах, родовищ з низьким рівнем видобутку мінеральної сировини, розробка яких потребує залучення нових дорогих технологій, вимагає забезпечення високої інвестиційної привабливості України та посилення мотивації на користь саме інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання у порівнянні з іншими напрямками вкладання вільних коштів.

Аналіз наукових джерел. Окремим аспектам досліджуваного питання приділяють увагу як українські, так і російські вчені та практики. Разом з цим, дослідження торкалися лише теоретико-практичних питань самої Угоди з позицій цивільно-правової науки [5] та також з позицій господарсько-правової науки [6]. Більш розробленими проблемами правового забезпечення діяльності на умовах розподілу продукції є у російській науковій літературі. Серед російських вчених слід назвати Н.Л. Платонову [7], А.Ф. Шарифулліну [8], В.В. Резнікову [9], Р.А. Какулія [10] і М.К. Мулявіна [11].

Разом з цим не з усіма висновками фахівців можна погодитися, оскільки зміни у законодавстві, яке регулює діяльність на умовах розподілу продукції, вимагають віді-

йти від суто цивільстичної концепції вирішення зазначеної проблематики.

Актуальність теми обумовлена тим, що угоди про розділ продукції (далі – Угода або УРП) є інструментом, який здатний залучити великі довгострокові іноземні інвестиції в проекти, орієнтовані на видобуток мінерально-сировинних ресурсів. Чітке визначення правової природи УРП є необхідним для ефективного та правильного застосування норм та вдосконалення системи правового регулювання відносин у користуванні надрами, зокрема усунення колізій чинного законодавства та розробки нового. Стосовно традиційних цивільно-правових договорів не ставитися питання про з'ясування їх правової природи, оскільки вона визначена багаторічною теорією та практикою, чого не можна сказати про УРП.

Питання про правову природу УРП пов'язано не лише з науковою дискусією багатьох вчених, але й стало поштовхом для розвитку науки інвестиційного права та права надкористування. Серед учених юристів і сьогодні немає єдності думок про правову природу УРП. Традиційно дискусія розвертається стосовно віднесення подібних угод до сфери або адміністративного права, або цивільного, або до своєрідного комплексного (гібридного) інституту, який поєднує в собі адміністративно-владні і цивільстичні елементи.

Виклад основного матеріалу. Концепція розподілу продукції була вперше використана в Болівії на початку 50-х років. Але угоди про розподіл продукції, в якості інструмента правового регулювання відносин між державою та інвестором в сфері видобування корисних копалин (зокрема нафти і газу), були застосовані в Індонезії лише в 60-х роках та поступово були визнані провідними міжнародними нафтогазовими компаніями. Відтоді УРП отримали широке розповсюдження в країнах з перехідною економікою. Угоди про розподіл продукції при використанні надр сьогодні активно використовуються більш ніж в 40 країнах світу. Серед них Ангола, В'єтнам, Лівія, Єгипет, Малайзія, Перу, Сирія, Філіппіни, Екваторіальна Гвінея та інші. В останні роки УРП почали використовувати і в країнах СНД – в Росії, Казахстані і Азербайджані. Так, в Азербайджані було укладено близько 30-ти УРП. В 1995 році в Російській Федерації прийнято Федеральний Закон «Про угоди про розподіл продукції» [12], на підставі якого розпочаті та реалізуються декілька проектів, хоча широко застосування цей закон в Росії не знайшов.

Незважаючи на те, що були прийняті спеціальні нормативно-правові акти, не здійснювались інші кроки, здатні зацікавити інвесторів у співпраці на умовах розподілу продукції. Крім того, Закон в редакції 1999 р. мав цивільно-правову направленість, та враховував в основному інтереси інвестора (перед усім іноземного) у порівнянні з правами держави, як розпорядника власністю Українського народу – надрами. Специфіка цих відносин обумовлена тим, що стороною угоди виступає держава, як суб'єкт, що приймає участь у цивільному обороті в ролі власника надр і корисних копалин, який здійснює інвестиційну діяльність. Правова особливість статусу держави, як суб'єкта цивільних правовідносин у зв'язку з видобутком і реалізацією корисних копалин, практично не врахована чинним цивільним законодавством. Навіть Господарський кодекс України (далі – ГК України) [13] та Закон України «Про концесії» від 16 липня 1999 року № 997-XIV [14] жодним чином не вплинули на законодавство, яке регулює укладання і виконання угод про розподіл продукції.

Актуальність питання про правову природу УРП пов'язана з балансом інтересів держави та інвестора у сфері користування надрами. В УРП держава відіграє подвійну роль – виступає не лише як сторона в угоді, але як публічна влада – захисник національних інтересів. У зв'язку з цим держава наділена особливими правовими функціями і повноваженнями, включаючи законодавчі,

для забезпечення власних інтересів. Іноземні інвестори деякою мірою підпадають під суверенітет іноземної держави, а тому мають певні ризики. Оскільки УРП має інвестиційний характер в силу свого специфічного суб'єктного складу, то дискусія про правову природу УРП визначається дискусією про правову природу інвестиційного договору.

У науковій юридичній літературі існують дві основні концепції правової природи інвестиційних договорів (контрактів). Згідно з першою, інвестиційні договори (контракти), особливо якщо однією із сторін є держава, відносять до категорії адміністративно-правових актів. Згідно з другою, інвестиційні договори (контракти) мають цивільстичну природу [15, с. 773].

Цілий ряд вчених пропонує розглядати УРП як приватно - правовий або цивільно-правовий договір. Цієї точки зору притримуються вчені, які займаються проблемами інвестицій в користування надрами: А.О. Конопляник [16, с. 26], М. Махліна [17, с. 7], С.А. Сосна [18, с. 8] та інші. Так, до ознак, які мають приватноправовий характер відносять: договірний характер відносин інвестора і держави; заміна податків, зборів і мита розподілом продукції; можливість міжнародного арбітражу; гарантії стабільності умов договору на весь строк його реалізації; можливість для інвестора переуступки прав по договору; можливість використання прав по договору в якості предмета застави; можливість проведення прямих переговорів між державою і інвестором [19, с. 13].

О.С. Семерак зазначає, що «угода про розподіл продукції – це цивільно-правовий договір, у відповідності з яким держава (або уповноважений нею орган) надає іноземному інвестору на оплатній основі і на визначений строк виняткове право на пошук, розвідку та видобування корисних копалин на визначеній ділянці надр, а інвестор зобов'язується здійснити вказані роботи за свій рахунок і на свій ризик. Таким чином, вказаний договір може бути дво- або багатостороннім, консенсуальним і оплатним. Тобто, він має цивільстичну природу і на нього розповсюджується цивільне законодавство про зобов'язання з урахуванням особливостей та вимог спеціального законодавства.» [20, с. 102].

Крім того вбачається, що сторони несуть відповідальність за невиконання чи неналежне виконання своїх зобов'язань за договором із дотриманням цивільного законодавства, оскільки ч. 3 ст. 2 Закону зазначає, що права та обов'язки сторін угоди про розподіл продукції визначаються згідно з цивільним законодавством України, що на думку прихильників цієї точки зору, підтверджує приватноправовий характер відносин, що виникають за УРП [5, с. 18]. Разом з цим необхідно зазначити, що ГК України містить імперативні приписи, щодо розмірів штрафних санкцій по окремих видах зобов'язань, зокрема в тих відносинах, де зачіпають інтереси держави. Так, ч. 2 ст. 231 ГК України визначено коло господарських правовідносин, де застосовуються саме уніфіковані штрафні санкції, якщо інше не передбачено законом чи договором. Дані санкції можуть бути застосовані за наявності двох умов: а) вони підлягають застосуванню у разі скоєння господарського правопорушення, в якому хоча б одна сторона є суб'єктом господарювання, що належать до державного сектора економіки, або якщо виконання зобов'язання фінансується за рахунок державного кредиту; б) вони підлягають застосуванню тільки за два види правопорушень, а саме: - за порушення умов зобов'язання щодо якості (комплектності) товарів (робіт, послуг) - стягується штраф у розмірі 20 відсотків вартості неякісних (некомплектних) товарів (робіт, послуг); - за порушення строків виконання зобов'язання - стягується пеня в розмірі 0,1 відсотка вартості товарів (робіт, послуг), з яких допущено прострочення виконання за кожний день прострочення, а за прострочення понад тридцять днів додатково стягується штраф у розмірі семи

відсотків вказаної вартості. Таким чином, навіть якщо Угода не передбачає відповідальність держави або інвестора, застосування штрафних санкцій можливо на підставі закону, а саме приписів ст.231 ГК України.

Проте, є дослідження правової природи УРП, як приватноправового договору з елементами публічних правовідносин. Такої думки притримуються такі дослідники даної проблеми: В. Дунаєв, І. Гутман, А. Перчик [21, с. 29], С.М. Богданчиков [22, с. 50], С. Дьяченко [23, с.19], Т.В. Шадріна [24, с. 26], В.М. Лісіца [25, с. 17]. На свою користь вони висувають наступні положення: дозвільне одержання права користуватися надрами, особливості податкового режиму, встановлені в межах цивільно-правових механізмів гарантії стабільності прав інвестора протягом усього строку реалізації проекту.

На думку А.Ф. Шарифулліної, угода про розподіл продукції є комплексним інститутом, так як охоплює нормативний матеріал із різних правових режимів – підприємницького і публічно-правового [8, с. 57]. Крім того, А.Ф. Шарифулліна відзначає, що угода про розподіл продукції є підприємницьким договором з елементами публічних правовідносин, властивих будь-якій діяльності у сфері користування надрами, оскільки відповідає основним критеріям, якими характеризується підприємницький договір: зв'язок з підприємницькою діяльністю, тобто застосовується для задоволення економічних потреб підприємців, у процесі здійснення підприємницької діяльності; наявність хоча б однієї сторони спеціального суб'єкта – підприємця; встановлення більш жорстких правил до підприємця, включаючи обмеження у деяких випадках свободи волі суб'єкта, у результаті чого сторони, укладаючи договір, позбавляються основних цивільно-правових ознак – юридичної рівності, диспозитивності поведінки [8, с. 40].

В УРП існує ще один взаємозв'язок публічних і приватних правовідносин. Видача спеціального дозволу (ліцензії), який засвідчує право його володільця на користування ділянкою надр, є адміністративним актом і такі відносини регулюються Кодексом України про надра [26]. При укладенні УРП у держави виникає обов'язок видачі такого дозволу (ліцензії) (ч. 3 ст. 4 Закону України «Про угоди про розподіл продукції»). При укладенні угоди про розподіл продукції дозвіл (ліцензія) є частиною Угоди, що є істотною відмінністю від ліцензійної форми користування надрами, де договір є частиною ліцензії. У зв'язку з цим професор Н.М. Вознесенська і Ю.І. Кормош вказують, що «ліцензія слідує за договором, прив'язана до нього за строками, йому підпорядковується і не носить самостійного характеру». Таким чином, не ліцензія надає право користуватися ділянкою надр, вона лишень «засвідчує право користування ділянкою надр, вказаною у договорі». Вам не можуть не дати ліцензії, якщо ви уклали договір, і відміна ліцензії не може потягти за собою відміну самого договору» [27, с. 47]. Ліцензія підтверджує умови Угоди, у відповідності з якими була надана ділянка надр. Державні органи, що видають ліцензію, не мають права відмовити інвестору у її видачі, оскільки вона є реєстраційним, а не правостановлюючим документом.

Фіскальні правовідносини, що відносяться до виключної компетенції держави, регулюються договором між інвестором і державою. Особливістю УРП є заміна основної частини податків, платежів і зборів розподілом продукції. Причому конкретні пропорції прибуткової продукції визначаються у кожному окремому договорі. Оскільки в Законі про УРП включено значну кількість норм, що прямо стосуються сфери оподаткування, Угода не вписується в рамки цивільно-правового регулювання, окреслені загальними положеннями Цивільного кодексу України. Формулювання положень ст.2 Закону, в силу яких лише частина прав і обов'язків сторін УРП відноситься до цивільно-правової сфери, відображає двоякий правовий характер подібної Угоди, в рамках якого його автори спробували поєд-

нати не тільки різнохарактерні, але й, по суті, протилежні засади – публічно-правові та приватноправові. Якщо перші базуються на застосуванні методів владних приписів, характерних для суб'єктів, наділених адміністративними повноваженнями стосовно інших суб'єктів, не наділених ними, то другі – на основі рівності учасників правовідносин і базується, як правило, на укладеному ними договорі.

При застосуванні Закону України «Про угоди про розподіл продукції» можуть виникнути протиріччя з приводу неузгодженості його з іншими нормативними актами, в першу чергу з Кодексом України про надра, який базується на застосуванні адміністративно-правового методу регулювання відносин в галузі користування надрами. Також, потрібно враховувати двоякий характер користування надрами, що здійснюється в рамках Угоди про розподіл продукції.

У договорах, пов'язаних із здійсненням інвестиції у видобувні галузі, важливе значення має також визначення мети того чи іншого договору. За цим критерієм угоду про розподіл продукції можна відмежувати від схожих цивільно-правових договорів. Як правило, під метою договору розуміють той безпосередній правовий результат, якого намагаються досягти сторони при його укладанні. Тобто, мета договору отожднюється зі змістом зобов'язальних правовідносин, які виникають на основі договору.

Відмінність угоди про розподіл продукції від інших договорів цивільного характеру полягає в тому, що така Угода спрямована на досягнення кінцевої мети – видобутку корисних копалин та розподілу продукції. Тому можна стверджувати, що УРП є різновидом господарських договорів та правовою формою, за допомогою якої опосередковується здійснення інвестицій у видобувні галузі.

Доволі часто в юридичній літературі УРП відносять до різновиду концесійних договорів. Так, В.М. Коссак зазначає, що найбільш поширеною формою концесійного договору є контракт про розподіл продукції. В основу такого договору покладені взаємні обов'язки сторін щодо розподілу між ними часток у добутий продукції. За такої форми співробітництва, як правило, розрахунок безпосередньо не здійснюється у грошовій формі [28, с. 84].

Законодавче закріплення термінів концесія і концесійний договір міститься у Законі України «Про концесії» від 16.07.99р. [14]. Концесійні договори – це історично складена у світовій практиці збірна, узагальнена форма договірних відносин держави з приватними інвесторами, предметом яких може бути широкий спектр видів діяльності по пошуку, розвідці, експлуатації і відновленню природних ресурсів на території приймаючої країни, на її континентальному шельфі і у виключній морській зоні, а також здійснення діяльності, що є державною монополією [29, с. 8-9].

Особливістю Закону України «Про концесії» є те, що його дія, всупереч світовій практиці концесійної діяльності, не поширюється на розробку родовищ корисних копалин.

Як різновид концесійного договору, УРП виділяє і О.С. Семерак, зазначаючи при цьому, що різниця полягає в тому, що інвестор, який бере на себе зобов'язання про розвідку та видобування корисних копалин, розраховується з державою частиною виробленої продукції. Специфікою правовідносин щодо користування надрами на умовах розподілу продукції є використання особливого правового режиму, який передбачає заміну податків, зборів, мита та інших обов'язкових платежів розподілом виробленої продукції [30, с. 763]. Таке ж твердження висловлює і М.М. Богуславський, зазначаючи, що «на відміну від концесійного договору, продукція, отримана у результаті здійснення такої діяльності, розподіляється між державою і іноземним інвестором на умовах, встановлених договором» [31, с. 225].

Спільним в концесійному договорі та УРП є суб'єкти договірних відносин: з одного боку, держава, з другого

боку – приватні інвестори, Крім того, часто співпадають об'єкти цих договорів, у зв'язку з цим концесія та угода про розподіл продукції – дві основні форми користування надрами, які досить схожі за зовнішніми ознаками.

Василенко О.Б. відмічає, що за своєю правовою природою і УРП, і договір концесії є цивільно-правовими або договірними формами державної гарантії. Вступаючи з іноземними інвестором у договір концесії чи укладаючи Угоду, держава в особі уповноваженого органу формує гарантії, адресовані безпосередньо стороні, що бере участь у договорі, – іноземному інвестору [32, с. 33].

Проте, концесія та УРП мають різні юридичні та економічні основи. В рамках концесійного договору до інвестора переходить право власності на продукцію (наприклад, нафту, газ тощо), за право ж володіння і користування надрами інвестор розраховується з державою встановленими в законодавчому порядку податками, зборами та іншими платежами. Ця ознака зближує концесію з орендою, у відповідності з якою всі плоди і покращання, одержані орендаром від орендованого майна, стають його власністю. За Угодою інвестору належить лише частина виробленої продукції, тому що вона підлягає розподілу між інвестором та державою [33, с. 22]. Друга частина поступає у власність державі. Частина, що належить інвестору, складається із компенсаційної продукції і частини інвестора у прибутковій продукції. Ці різновидності продукції не відомі концесійному договору. Ці нові категорії економіки УРП, відмінні від економіки концесії. А економічні відмінності, тягнуть за собою і юридичні відмінності.

Неодноразово у літературі висловлюється думка і про підрядну природу УРП. Наприклад, у роботах М. Махліної [35, с. 8-11], С.М. Богданчикова і О.І. Перчика [22, с. 31] та ін. Зокрема, І.А. Сейфулмулюков угоду про розподіл продукції розглядає як модифікацію підрядних контрактів, які, як форма залучення іноземних компаній, не передбачають володіння їх акціями, і не можуть підпадати під категорію прямих інвестицій [34, с. 85]. Так, в якості критеріїв, за якими УРП відносять до підрядних договорів, С.М. Богданчиков і А.І. Перчик зазначають: збереження за замовником права власності на продукцію (річ), що виготовляється інвестором; держава доручає користувачу надр виконати роботи по пошуку і оцінці родовища; держава доручає інвестору видобувати продукцію, тобто «інвестор бере на себе обов'язок забезпечити експлуатацію об'єкта після його приймання замовником».

Угода про розподіл продукції і договір підряду мають деякі спільні положення, але відмінність між ними значно суттєвіша. Наведене у Законі про УРП визначення Угоди, за своїм змістом не має нічого спільного із визначенням підряду за Цивільним кодексом України, зокрема, у главі 61 присвяченій підряду та його різновидам, які за своїм предметом хоч якось можуть нагадувати УРП, угода про розподіл продукції взагалі не згадується. Режим Угоди не передбачає процедури прийняття замовником результатів роботи. Із урахуванням особливостей договору підряду,

процедура прийняття повинна поширюватися на весь обсяг видобутої продукції, так як він повністю належить замовнику. В УРП можна казати лише про прийняття державою тільки частини продукції, яка буде належить їй на праві власності. Також законодавство не містить положень, у відповідності з якими держава оплачує роботи інвестора. Навпаки, доручені інвестору роботи здійснюються на компенсаційній основі. Варто також відмітити, що підрядному договору не відомі такі поняття, що використовуються в УРП, як компенсаційна продукція, прибуткова продукція, а також плата за користування надрами. Хоча можна погодитись з авторами, що компенсаційна продукція і частина прибуткової продукції є ціною виконаних робіт за договором підряду [22, с. 42].

У сучасному праві під впливом різноманітних факторів, зокрема глобалізації, з'являються і розвиваються нові нетрадиційні норми, інститути і методи правового регулювання, які поєднують як публічно-правові, так і приватно-правові засади. Таким чином, інвестиційні договори мають комплексну правову природу, поєднують як елементи приватноправового, так і публічно-правового регулювання. Такі договори мають риси організаційно-господарських (ст.ст. 176, 186 ГК України). Фактично організаційно-господарське зобов'язання представляє собою як вертикальні, владні господарські правовідносини, в яких одна сторона – учасник господарських відносин (суб'єкт організаційно-господарських повноважень) – у межах своєї господарської компетенції, яка закріплена в законодавстві або в установчих документах, має право вимагати від іншої сторони – суб'єкта господарювання – здійснення певної дії управлінсько-організаційного характеру. Організаційно-господарські зобов'язання суб'єктів можуть виникати з договору та набувати форми договору. У зв'язку з цим необхідно зазначити, що УРП має комплексну правову природу і не є виключно цивільно-правовим, так як поєднує приватноправові (горизонтальні) і владні (вертикальні) правовідносини.

Враховуючи наведене, слід зробити висновок, що угода про розподіл продукції є специфічним господарським договором, що має риси організаційно-господарських зобов'язань, згідно з яким, одна сторона - держава Україна доручає іншій стороні - інвесторові на визначений строк проведення пошуку, розвідки та видобування корисних копалин на визначеній ділянці (ділянках) надр та ведення пов'язаних з угодою робіт, а інвестор зобов'язується виконати доручені роботи за свій рахунок і на свій ризик з наступною компенсацією витрат і отриманням плати (винагороди) у виді частини прибуткової продукції. Угода поєднує у собі ознаки властиві іншим видам договорів, але не відноситься до жодного з них і повинен розглядатися як самостійний договір, який відіграє важливу роль у врегулюванні питань щодо розробки природних ресурсів із залученням інвестицій. За своєю структурою угода про розподіл продукції становить систему правових зв'язків між його учасниками протягом певного часу, які спрямовані на досягнення конкретного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Супрунова И.В. Энергетическая безопасность Украины: проблемы и перспективы // Бизнес Информ. – № 6. – 2011. – С. 7-10.
2. Дарнопих Г.Ю. Сучасні проблеми енергетичної безпеки України // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. – № 4. – 2011. – С. 46-55.
3. Про угоди про розподіл продукції : Закон України від 14 вересня 1999 р. № 1039-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391.
4. Энергетична стратегія України на період до 2030 р. (схвалена розпорядженням КМУ від 15.03.2006. № 145-р.) [Текст]. – К., 2006. – 129 с.
5. Коморний О.І. Договір про розподіл продукції: цивільно-правові аспекти : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / О.І. Коморний ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.
6. Савенко Д.В. Зміни у доктрині правового забезпечення укладання і виконання угод про розподіл продукції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hozpravo.com.ua/conferences/arhiv>.
7. Платонова Н.Л. Соглашения о разделе продукции. Правовое регулирование в Российской Федерации: Н.Л. Платонова – Москва : Издательский дом В. Ема, 2010 г. – 416 с.
8. Шарифуллина, Айгуль Фаитовна. Соглашения о разделе продукции (Понятие, заключение, реализация) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 : Москва, 2000. – 197 с.

9. Резникова, Вера Владимировна Соглашение о разделе продукции: гражданско-правовые аспекты недропользования : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. – Москва, 2006.
10. Какулия Ревизи Анзориевич. Правовое регулирование соглашений о разделе продукции в Российской Федерации. : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 : Москва, 2007. – 202 с
11. Мулявин, Михаил Константинович. Соглашение о разделе продукции: гражданско-правовые признаки и правовые основы заключения : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 : Казань, 2007. – 226 с.
12. Федеральный Закон РФ «О соглашениях о разделе продукции» от 30 декабря 1995 года № 225-ФЗ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_117376/.
13. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Офіційний вісник України, 2003, № 11 (28.03.2003), ст. 462.
14. Закон України «Про концесії» від 16 липня 1999 року № 997-XIV // Офіційний вісник України, 1999, № 33 (03.09.99), ст. 1707.
15. Зобов'язальне право: теорія і практика : навч. посібн. для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова, В.В. Луць та інші; За ред. О.В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 912с.
16. Конопляник А.А. Субботин М.А. Тяжба о разделе (Дискуссия вокруг закона «О соглашениях о разделе продукции») – М. : ВНИИОЭНГ, 1996. – 224 с.
17. Махлина М. Основы государственного регулирования отношений недропользования в России // Нефть и бизнес. – 1996. – № 4. – С. 7.
18. Сосна С.А. Комментарий к Федеральному Закону «О соглашениях о разделе продукции». – М. : Юристь, 1997. – 192 с.
19. Явлинский Г. Упущенные возможности. О некоторых итогах и перспективах развития законодательства о соглашениях о разделе продукции // Нефть и капитал. – 1999. – № . – С. 13.
20. Семерак О.С. Правове регулювання та захист іноземних інвестицій (за законодавством України, Угорщини, Польщі та Словаччини). – Ужгород : Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ комітету інформації, 2000. – 164 с.
21. Дунаев В., Гутман И., Перчик А. Юридические и экономические проблемы реализации нефтегазовых проектов на условиях соглашений о разделе продукции // Нефть, газ и право. – 1999. – № 1(25). – С. 29.
22. Богданчиков С.М., Перчик А.И. Соглашения о разделе продукции. Теория, практика, перспективы. Право. Экономика. – М. : Нефть и газ, 1999. – 496 с.
23. Дьяченко С. Нефтяные сервисные соглашения // Нефть, Газ и Право. – 1997. – № 1(13). – С. 19.
24. Шадрин Т.В. Правовое регулирование иностранных инвестиций в Российской Федерации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03; 12.00.04 // Московская государственная юридическая академия. – М., 1999. – 28 с.
25. Лисица В.Н. Международные инвестиционные соглашения (договоры, контракты) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 // Тюменский государственный университет. – Новосибирск, 2003. – С. 17.
26. Кодекс України Про надра від 27 липня 1994 року № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1994, № 36 (06.09.94), ст. 340.
27. Вознесенская Н.Н., Кормош Ю. Правовой статус лицензии на пользование недрами // Хозяйство и право. – 1998. – № 12. – С. 39-48.
28. Коссак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. – Львів : Центр Європи, 1999. – 244 с.
29. Кирич А. Инвестиционная политика и право // Экономика и право.– 1995.– №34. – С. 8-9.
30. Цивільне право України : підручник: У 2-х кн. Книга перша // Д.В. Боброва, О.В. Дзера, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 864 с.
31. Богуславський М.М. Международное частное право. – М. : Юристь, 2000. – С. 225.
32. Василенко А.Б. Соглашения о разделе продукции в России. – М. : Издательский Центр «Классика», 2002. – 360 с.
33. Григоров О. Договір концесії: проблеми юридичної кваліфікації // Економіка, фінанси, право. – 1999. – № 10. – С. 22.
34. Сейфулмулюков И. Иностранные инвестиции в добывающих отраслях // Российский экономический журнал. – 1992. – № 11. – С. 83-92.
35. Махлина М. Законодательство о нефти и газе тормозит отношения с иностранными инвесторами // Деловые люди. – 1995. – № 57, Приложение. – С. 8-11.